

MORAŠICKÝ

OBČASNÍK č. 19

Soutěžili jsme, vyhráli a z toho vplynuly i povinnosti

Nechci se opakovat, ale krátce musím. Všichni jste domů obdrželi dopis, ve kterém byla informace, jak proběhla soutěž Vesnice roku 2007 v rámci Pardubického kraje. Dostali jste poukázky na malé pohoštění u příležitosti našeho vítězství. Většina z vás si je vybrala a v sobotu 18. srpna 2007 to v hospodách i v Řikovicích u školy hučelo. Myslím si, že tato společenská akce splnila záměr. Tímto patří poděkování všem hostinským a lidem, kteří se podíleli na práci kolem občerstvení občanů.

Předtím ve středu 15. srpna 2007 proběhlo na Rychtě oficiální hodnocení, které navštívily všechny zúčastněné obce kraje, dále zástupci Pardubického kraje a zástupci ministerstev. Byli tu i z okolních vesnic starostky a starostové, kteří jsou členy Mikroregionu Litomyšlsko – Desinka. Při přípravě této akce pomohlo mnoho spoluobčanů, díky nim proběhla na velmi dobré úrovni. Srdečné poděkování patří:

- Zemědělskému družstvu za bezplatné zapůjčení Rychty
- paním důchodkyním Emilii Dostálové, Evě Jokešové, Růženě Klejchové, Anně Krejsové, Jiřině Plškové, Marii Rajmanové, Martě Ropkové, Anně Tašnerové a Bohumile Trávníčkové, které upekly vynikající koláče (jména řazena podle abecedy)
- panu Jaroslavu Krejsovi za pomoc při úklidu dvora Rychty a za další technickou pomoc
- panu Pavlu Voženílkovi za půjčení dvora Rychty
- paní Aleně Čejkové za shromáždění děvčat v krojích a děvčatům ZŠ, které v krojích obsluhovaly při občerstvení
- paní Stanislavě Coufalové a jejím pomocníkům za přípravu tematických nástěnek
- paní Jarmile Šiklové za přípravu nástěnek s materiálem z historie obce a panu Miroslavu Burešovi, který poskytl část fotodokumentace
- slečně Vlastě Kmoškové za pomoc při úklidu dvora Rychty a za vnitřní květinovou výzdobu
- panu Františku Rejsovi z Vidlaté Seče za dokumentaci oslavy
- panu Františku Kuřovi a Karlu Teleckému ml. za ozvučení, Zdeňku Trávníčkovi ml. za asistenci
- panu Jindřichu Voženílkovi za zpěv v programu a doprovázejícímu klavíristovi panu Královi
- zástupkyni ředitele ZUŠ paní Kohoutové za organizaci hudebního vystoupení Kateřiny Pávkové, Tomáše Pávka a Gabriely Špinarové
- paní Vlastě Vodehnalové a panu Janu Vopařilovi za vystoupení s harmonikou a zpěvem
- panu Miroslavu Koupilovi za vystoupení jeho skupiny s kouzelníkem a hudbou
- panu Martinu a Pavlu Šiklovi za prezentaci automobilových veteránů, dále panu Flídrovi z Horního Újezda, rodině Šimkové (chalupáři v Morašicích) i panu Františku Černíkovi s koňským spřežením za projížďky se zájemci po obci
- panu faráři Benešovi za umožnění vstupu do kostela a rovněž všem, kteří kostel k této příležitosti upravovali

- studentům Janu Němcovi, Janu Coufalovi a žákům Vojtovi a Míšovi Prešinským za vystoupení ve scéně v programu
- Veronice a Vojtovi Jokešovi a jejich mamince Vladěce za přípravu rekvizit ke scéně
- Tereze Adolfové za namalování obrázku do pamětní knihy
- hasičům Miroslavu Famfulíkovi a Jindrovi Rovnerovi za hasičský dozor na Rychtě
- panu Michalu Kuřovi za organizaci dopravy a parkování příjezdějících hostů
- Vendule a Lence Vodehnalovým za pomoc při vítání hostů
- panu Lubomíru Remlovi a Jiřímu Renzovi za technickou pomoc
- Petru Zehnálkovi ml. a Lukáši Komínkovi za pomoc při stěhování stolů, židlí a květin
- občanům za půjčení vzrostlých květin v květináčích na výzdobu dvora i chodeb
- zaměstnancům obce: Jarmile Šiklové, Václavu Vavřínovi a Blaženě Skřebkové za nadstandardní výkon mimo pracovní povinnosti
- panu Karlu Kovářovi, Zdeňku Trávníčkovi st., Zbyňku Sopouškovi st. a chlapcům z rybářského kroužku za pomoc při prezentaci obce před soutěžní komisí

Pokud byste chtěli získat DVD z této oslavy, můžete si je objednat na OÚ, bude stát cca 100,- Kč.

Ještě na závěr: Soutěž a oslava daly dost starostí a práce, ale stály za to i díky získané výhře. V příštím roce tak použijeme hlavní cenu 500.000,- Kč na opravu obecního majetku, nejspíše zdravotního střediska. Peníze máme již přislíbeny, ale bude to vyžadovat ještě administrativní úsilí, musíme si je z ministerstva pro místní rozvoj „vytáhnout“ jako dotaci a každá dotace, to je papírová válka. Ale nic není bez práce.....

Celostátní kolo Vesnice roku 2007

A jak jsme dopadli v celostátním měřítku? Státní komise navštívila naši obec 7. září 2007, tedy v týden, kdy prověřila všechny kraje a jejich vítěze. Nezískali jsme již žádné „medailové místo“, ale **diplom za ekologii**. Komise ocenila náš kladný vztah k přírodě. (= Čistírna odpadních vod, plynofikace, třídění odpadů a sběr druhotných surovin jako plast atd., práce mysliveckého svazu, včelařů, rybářského kroužku, péče o stromy v parku a zeleň celkově, základní škola titul „Ekologická škola IV. stupně atd.) Za diplom si sice již nic nekoupíme, ale přesto nás může uspokojit vědomí, že si nás komise vryla do paměti něčím hodně dobrým....

Hana Štěpánová – starostka

Ze života obce

- Za tříděný odpad jsme získali od EKO-KOMu za období 1. 4. 2007 – 30. 6. 2007 odměnu ve výši 16.528,- Kč.
- **Dokončené akce:** Je opravena **střecha čekárny** v Lažanech. Na škole v Řikovicích je **zakryt komín, opravena eternitová střecha a obnoven její nátěr**. Proběhla **oprava komínu** v restauraci U Růže. Opraven je i **obecní mostek k Doubravě**. U zdravotního střediska je vyměněn **starý chodník za nový**. Na návsi je již dokončeno vyvýšení a **výsadba zeleného oválu**. Při tom byly opraveny **drobné defekty na komunikacích** – propadlé kanalizační vpusti apod. V Řikovicích u Sádeckých a Krýdových byla jednoduše vyspravena cesta. V kuchyni MŠ je **5 nových plastových oken** a nainstalována **výkonnější a rozsáhlejší vzduchotechnika**. V pavilonu C MŠ jsou **natřena okna** a příslušenství. Na ZŠ byl realizován **nátěr střechy, nový chodník** před vchodem a

na západní straně budovy, na dalších dvou stranách školy jsou vystavěny nové **opěrné zdi**, u dvorku se zvýšeným pletivem.

- Hasičům zásahové jednotky byly zakoupeny **4 kusy kabátů**, dále **2 páry bot** dvěma novými hasičům.
- **Na zájezd důchodců do Krkonoš** dne 11. 9. 2007 vyjel již úplně plný autobus, ani jediné místo nezůstalo volné.
- **Připomínáme, nezapomeňte si vyměnit řidičský průkaz do konce roku 2007. Jedná se o průkazy vydané od 1.7. 1964 do 31.12. 1993. V naší obci je evidováno 33 takovýchto, podléhajících povinné výměně. Není to právě váš řidičský průkaz?**
- V knihovně byla za pomoci pracovníků litomyšlské knihovny provedena inventura a vyřazeny některé **starší a poškozené knihy**. Než je dáme do sběru, přijďte se na ně v době půjčování podívat. Pokud vám nějaká padne do oka, můžete si ji za 1,- Kč „odkoupit“.
- Potřebujete-li **vyvézt septik** či žumpu, pamatujte na to do příchodu trvalých mrazů, poté je to uskutečnitelné až na jaře.

-HŠ-

Svoz velkoobjemného odpadu, POSTUP STEJNÝ JAKO LONI

Vloni se tento postup osvědčil, takže letos to bude obdobné: Odpad nanoste **v úterý 9. října 2007 ODPOLEDNE na vybraná místa**. Zůstane tam ležet do rána, proto jej umístěte tak, aby nepřekážel projíždějícím autům a autobusům. Na středu 10. října je objednáno auto na svoz velkoobjemného odpadu (**starý koberec, linoleum, umyvadlo, skříň, kočárek, postel, gauč, matrace, lyže a jiná vysloužilá veteš**).

Nevezmou, a proto tam nenoste: lednice, mrazničky, televize, baterie z aut, pneumatiky, papír, plasty, sklo.

Místa k uložení:

1) Višňáry u žlutého kontejneru	3) Lažany u zastávky
2) Řikovice u školy u kontejneru	4) Morašice na návsi u oválu

-HŠ-

„Toulky“ morašickou minulostí

V dnešní době jsme si zvykli na různé druhy služeb, bez nichž si již život nedovedeme představit. Mnohé služby poskytované v minulosti s moderní dobou zanikly, nebo se jejich poskytovatelé přemístili do měst (Správa silnic).

Služby v obci v minulosti:

- obecní pastýř
- cestář
- strážník – policajt

První zmínka o ponocném je z roku 1830, kdy konšelé z Morašic žádají nadřízené orgány, to je „Vrchnodržitelný ouřad“, aby povolil platit nočního hlídače z obecní kasy ve výši 10 zlatých ročně, a tím zvýšil jeho příjem na 20 zlatých ročně.

Z dopisu je zřejmé, že tato služba nebyla dospělými bedlivě vykonávána a při kontrolách bylo zjištěno, že ji často vykonávají děti.

Odpověď slavného „ouřadu“ neznáme, ale pravděpodobně byl dán souhlas, protože tato služba pokračovala i o 100 let později. V roce 1935 uzavírá starosta obce pan Krejčí smlouvu s panem Janem Pavlišem a přijímá jej do služby jako obecního ponocného s platem 100,- Kč měsíčně a jednou do roka dostává 100,- Kč na zakoupení bot.

Ponocný měl službu od 22 hodin, v létě do 3 hodin a v zimě do 4 hodin ráno. Měl za úkol obcházet v noci vesnici a bdít nad bezpečností a pořádkem. Po dobu služby byl povinen pískat hodiny,

jak bylo v obci zvykem, aby občané věděli, že bdí. Ve smlouvě se praví: „Pouze v okolnostech, při kterých by se prozrazoval, pískati nemusí.“ Jak dlouho byla tato služba v obci poskytována, nedovedu odhadnout. (Pan Pavliš zemřel r. 1978)

Službu obecního pastýře v Morašicích dělal pan Václav Říha, narozený roku 1818. Bydlel v č.p. 33, bývalá pastouška. V r. 1850 a později vlastnila obec i ovečky a snad byly určeny pozemky, ležící ladem nebo zarostlé křovinami.

Cestářem od roku 1850 byl Jan Říha. Měl na starosti silnici Tržek – Chrudim. Jeho povinností bylo udržovat nejen silnici, ale i příkopy, aby byla odváděna dešťová voda.

Obecního strážníka asi od roku 1850 dělal Josef Stráník, ten se do obce přistěhoval z Jiříkova s manželkou Helenou. Měli 10 dětí a bydleli ve druhé části pastoušky. Později službu policajta v obci vykonával pan Josef Škeřík, narozený r. 1892 – bydlel v č.p. 29.

Po panu Škeříkovi jako obecní slouha sloužil Josef Stráník, narozený r. 1895, bydlel v č.p. 81. Asi od roku 1948 funkci policajta, později obecního slouhy, vykonával pan Karel Andrlé, bydlel v malé světničce v č.p. 29. Ve vzpomínkách pamětníků je zachován jako muž drobnější postavy, obcházející vesnici s bubnem a paličkami, kdy po halasném zabubnování na určených místech hlasitě přečetl různá nařízení a zprávy z úřadů. Listinu se zprávami nosil pod čepicí. Ukončení svého proslovu stvrzoval několika údery do bubnu. Tuto službu vykonával až do zřízení místního rozhlasu v padesátých letech.

Pro Občasník připravila Bohumila Trávníčková

„Toulky“ říkovickou minulostí

V minulém století patřily Řikovice do školní obce Morašic. Avšak pro vzdálenost a neschůdnost cesty přes Lažany byla návštěvnost hlavně na podzim a v zimě velmi malá. Podle první kroniky učil v šedesátých letech v chalupě č.p. 26 František Vondrouš, chalupník, který měl ku své výživě pouze korec pole, sháněl živobytí, jak mohl. Děti ze Řikovic chodily místo do Morašic k němu, na podzim i v zimě. Bývalý jeden žák chodil do této „školy“ čtyři roky, pak teprve do Morašic. Pan – učitel, bez zkoušek, ale sečtělý, takový starý „písmák“, bez úředního povolení, shromažďoval kolem sebe v nízké světničce až 15 dětí a učil je počtům, čtení a opisování, nejvíce prý si potpěl na násobilku. Byl přísný, při vyučování pokařoval, dlouhým pravítkem pošvihoval. Děti seděly u stolu, u kamen, na lavici, na peci a „paní učitelová“ při tom prala, vařila a často soukromou otázkou se na manžela obracela.

Ráno kolem osmé se děti sešly, v poledne odběhly k obědu a po jedné začalo vyučování znovu a trvalo až do soumraku. Nepozornost a neposednost trestal pravítkem. Služné vybíral v potravinách a tabáku, ten hlavně rád viděl. Děti nosily chléb, mouku, brambory, výslužku ze zabíjačky, i kořalku, ač prý nebyl velkým pijákem.

Když se říkovské děti v morašické škole vůbec neukazovaly, byla tato „volná, svobodná škola“ úřady zakázána. Ale dosud čtyři žijící pamětníci roku 1923 na ni rádi vzpomínají.

Už v roce 1876 žádala osada Řikovice o vyškolení od školní obce Morašice, ale neuspěla. Až roku 1906 byla žádost vyřízena kladně. V roce 1908 byla školní budova postavena. Stavba začala v dubnu 1908, v září byla dokončena, 14. září 1908 provedena kolaudace a 16. září 1908 zahájeno vyučování. 20. září téhož roku byla škola slavnostně vysvěcena. O této slavnosti přinesly zprávu i regionální noviny, týdeník „Obzor litomyšlský“. Slavnost se odehrávala za krásného počasí a velké návštěvy lidí ze Řikovic i okolí. Mnozí občané ozdobili domy prapory. Z oficiálních hostů byli přítomni: hejtman okresní školní rady, okresní školní inspektor, školu vysvětil litomyšlský probošt. Stavitel odevzdal klíče od budovy předsedovi místní školní rady (patrně starostovi Josefu Mackovi), ten je pak předal správci školy – učiteli, který složil „krátký, ale dojemný slib obci“. Následoval věneček, jehož výnos 128 korun byl určen na nákup učebních pomůcek. Finanční náklady na stavbu činily 24.923,44 korun.

Pro Občasník připravila Anna Zindulková

